

Oponentský posudek bakalářské práce Heleny Hladíkové
K syntaxi psaných zpráv v publicistice

Ač rozdělena na pět kapitol, skládá se posuzovaná práce z teoretické a materiálové části. V teoretické části je vymezen publicistický styl a útvar zprávy a velmi stručně jsou zmapovány dosavadní odborné (zejména lingvistické, ale i žurnalistické) práce o zprávách; představeno je i leccos pro výzkum nepotřebného, kapitola 3.1.2.1 postrádá jakýkoli odkaz k odborné literatuře. V části materiálové autorka podrobila výzkumu nejasný počet zpráv, které vyšly v seriózních českých denících v první třetině roku 2010, a 95 novinových titulků. Název práce a zřejmě i její cíl jsou poněkud nekonkrétní (zadání vevázáno není). Centrem práce je nakonec analýza titulků, neboť náznaková analýza zpráv samotných je naprosto nesoustavná, vybírá si jen několik málo syntaktických a textovésyntaktických jevů a u žádného z nich se nepouští do hloubky. Kapitola 5.2 pak vlastně ani nemá téma: na třech stranách se v ní píše o délce a složitosti souvětí, o vertikálním členění textu, o syntaktických vztazích, o jednotlivých interpunkčních znaménkách a o syntaktických chybách a nedostacích. Z možných pojmových dvojic v oblasti aktuálního členění výpovědi (*téma × réma*, *východisko × jádro*, *základ × ohnisko*) si autorka práce vybírá absurdní dvojici *jádro × ohnisko* (nebo snad *ohnisko × jádro*?) a tím odsuzuje své výklady o AČV k nesrozumitelnosti.

Po slohové i po formální stránce je práce solidní. Napočítal jsem dvě chyby v i/y, dvě chybné koncovky a čtyři scházející interpunkční čárky. Nevhodné jsou formulace „Shrnutí poznatků o literatuře“ (správně: z literatury) a „Hans Bredow Ústav...“. K Hrbáčkově syntaxi – součásti knihy *Čeština – řeč a jazyk* – se soustavně odkazuje jménem Čechová. Slabinou práce však není forma, nýbrž obsah. Autorka se ve své analýze příliš často mylí a uvádí příklady jiných jevů, než o kterých píše.

Příklady 1 a 2 neobsahují více než jedno VF. Příklady 8 a 9 nepřipomínají nevlastní přímou řeč, to je nevlastní přímá řeč. Sloveso *chce* se zpravidla nepokládá za součást složeného predikátu (s. 34). Příklad 34 se neskládá z nápisového a eliptického typu titulku, nýbrž ze dvou eliptických. Na s. 37 se autorka zmiňuje o kataforických a anaforických elipsách v titulcích, ale pak činí krok stranou a píše o kataforických titulcích. Kataforický však není každý titulek pro neinformovaného adresáta, nýbrž pro každého adresáta (endofora je vůči adresátovi inertní), a tak spojovat anaforičnost/kataforičnost s titulkem jako celkem nemá smysl. V prvních třech ze čtyř příkladů na elipsu predikátu (s. 38) není elidován predikát, nýbrž jen verbalizátor (ve třetím), či dokonce pomocné sloveso (v prvních dvou). Kontextově nezapojeným ohniskem výpovědi v příkladech 42 a 43 podle mě není *Haiti*, resp. *nové otřesy*, nýbrž *vydělily*, resp. *nové*. Elidované subjekty v bulvárních titulcích (s. 45) jsou skutečně suplovány fotografiemi: funkci elipsy tedy není zaujmout či šokovat čtenáře.

Jak mohou přístavkové konstrukce konkurovat adordinaci, když jde o různé pojmové uchopení téhož obsahu, a jak jim konkuruje gradace (s. 53)? Jak může nadměrný výskyt relativ *který* souviset s tím, že nejčastějším typem vedlejších vět jsou ve zkoumaném vzorku obsahové věty spojkové? První příklad na s. 59 není žádný (tedy ani autorský) komentář, nýbrž věcné doplnění či upřesnění. První příklad na s. 60 není parcelace, nepovažujeme-li přístavek za větný člen. V posledním příkladovém souvětí na s. 60 není žádná osamostatněná vedlejší věta. Co je proboha špatného na anteponovaných vedlejších větách uvozených spojkou *když* a jak to souvisí s parcelací výpovědi (s. 60–61)? *Vzhledem k* je sekundární předložka, a ne „syntaktická konstrukce“, a nic nikam nevytýká (s. 62). Jediný přechodník ve vzorku není přechodník (s. 64), *vytvořit*, *odolnější*, *evakuovat* ani *jednomyslně* nejsou kondenzáty (tamtéž) – nemyslí si snad autorka, že kondenzátem je každé delší adjektivum a každý infinitiv? Jak lze kondenzovat souvětí *České ministerstvo zahraničí sdělilo včera Právu, že nemá zprávy, že by nešťěstí postihlo nějaké občany ČR* (s. 65)? V příkladu genitivního řetězce na s. 67 není žádný genitiv.

Předloženou bakalářskou práci Heleny Hladíkové k obhajobě po jistém váhání doporučuji. Podle mého názoru ji však nelze hodnotit lépe než jako dobrou.